

Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın Kızı Bursa Milletvekili Nilüfer (Bayar) Gürsoy'un Meclisteki Faaliyetleri (1965-1980)

Activities in the Parliament Of Bursa Deputy Nilüfer (Bayar) Gürsoy, Daughter of President Celal Bayar (1965-1980)

Derya ÇİNI ŞİMŞEK

Doç. Dr. Ankara Music and Fine Arts University, Faculty of Art and Design, Department of Radio, Television and Cinema,
Ankara, Türkiye

Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü, Ankara, Türkiye
Orcid: 0000-0002-0678-5801, derya.simsek@mgu.edu.tr

Article Information/Makale Bilgisi

Cite as/Atıf: Şimşek Çini, D. (2023). Activities in the Parliament of Bursa Deputy Nilüfer (Bayar) Gürsoy, Daughter of President Celal Bayar (1965-1980). *Van Yüzüncü Yıl University the Journal of Social Sciences Institute*, Republic Special Issue, 267-279.

Şimşek Çini, D. (2023). Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın Kızı Bursa Milletvekili Nilüfer (Bayar) Gürsoy'un Meclisteki Faaliyetleri (1965-1980). *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cumhuriyet Özel Sayısı, 267-279.

Article Types / Makale Türü: Research Article/Araştırma Makalesi

Received/Geliş Tarihi: 08 January / Ocak 2023

Accepted/Kabul Tarihi: 16 May / Mayıs 2023

Published/Yayın Tarihi: 29 October / Ekim 2023

Pub Date Season/Yayın Sezonu: October / Ekim

Issue/Sayı: Republic Special Issue/Cumhuriyet Özel Sayısı

Pages/Sayfa: 267-279

Plagiarism/İntihal: This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software./ Bu makale, en az iki hakem tarafından incelendi ve intihal içermediği teyit edildi.

Published by/Yayıncı: Van Yüzüncü Yıl University of Social Sciences Institute/Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Ethical Statement/Etik Beyan: It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited/ Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur (Derya ÇİNI ŞİMŞEK).

Telif Hakkı ve Lisans/Copyright & License: Yazarlar dergide yayımlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır./ Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0.

Öz

Üçüncü Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın kızı olan Nilüfer (Bayar) Gürsoy, Millî Mücadele Dönemi'nde dünyaya geldi. Atatürk Dönemi, İsmet İnönü Dönemi, Demokrat Parti Dönemi ile 27 Mayıs 1960 ve 12 Eylül 1980 Darbeleri gibi Cumhuriyet tarihinin önemli devirlerine tanıklık eden Gürsoy, 27 Mayıs 1960 darbesinin doğurduğu siyasal ve toplumsal koşullar sonucu aktif siyasete girdi. Adalet Partisi (AP) ve Demokratik Parti'de milletvekili olarak görev alan Gürsoy, 1965-1980 yılları arasındaki siyasal yaşamı süresince; XIII. Dönem AP Bursa Milletvekili, XV. Dönem Demokratik Parti İstanbul Milletvekili ve XVI. Dönem AP İstanbul Milletvekili olarak TBMM'de görev yaptı. Nilüfer (Bayar) Gürsoy'un Bursa milletvekili olarak meclise girdiği, İstanbul milletvekili olarak devam ettiği meclisteki faaliyetlerini açık ve objektif bir durumda ortaya koyarak Türk siyasi yaşamının anlaşılmasına katkı sağlamayı amaçlayan çalışma, literatür taraması yapılarak Gürsoy 'un milletvekili olarak mecliste görev yaptığı XIII, XV ve XVI. Dönemlerde meclise sunduğu kanun teklifleri ve önermeleri, konuşmaları ile sınırlandırıldı. Çalışmada; TBMM zabıtları ve TBMM Arşivi'nden yararlanılmış, devrin gazeteleri çalışmaya önemli katkı sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Nilüfer (Bayar) Gürsoy, Bursa, Adalet Partisi, Demokratik Parti

Abstract

Nilüfer (Bayar) Gürsoy, the daughter of the third President Celal Bayar, was born during the National Struggle. Having witnessed essential periods in the history of the Republic such as the Atatürk Era, İsmet İnönü Era, the Democrat Party Era, and the coups of May 27, 1960, and September 12, 1980, Gürsoy entered active politics as a result of the political. Gürsoy, who served as a deputy in the Justice Party and the Democratic Party during his political life between 1965-1980; XIII. Term Justice Party Bursa Deputy, XV. Term Democratic Party Istanbul Deputy and XVI. Term as the Istanbul Deputy of the Justice Party, she served in the Turkish Grand National Assembly. The study, which aims to contribute to the understanding of Turkish political life by presenting the activities of Nilüfer (Bayar) Gürsoy in the Parliament in a clear and objective situation by doing a literature review, is the XIII, XV, and XVIth the bills and proposals she presented to the Parliament during the periods were limited to his speeches. In the study, the minutes of the TBMM and the TBMM Archive were used, and the period's newspapers significantly contributed to the study.

Keywords: Nilüfer (Bayar) Gürsoy, Bursa, Justice Party, Democratic Party.

Giriş

27 Mayıs 1960 darbesinin ardından hazırlanan anayasa 1961 yılının 9 Temmuz günü halk oylamasına sunulurken %61,7 ile onaylandı. Yeni anayasa çalışmaları yapılırken kanun etkinliğinin daha iyi olması için ek bir meclise gerek duyuldu ve Türk siyasetine ikili meclis sistemini getirildi. Cumhuriyet Senatosu ve TBMM'den (Çoker, 1999, s. 9) meydana gelen bu ikili meclis 12 Eylül 1980 Askeri Müdahalesi'ne kadar görevine devam etti (Gökçimen vd., 2009, s. 450). 27 Mayıs 1960 tarihinde ki askeri müdahalenin ardından seçimler ancak bir buçuk yıl sonra, 15 Ekim 1961 tarihinde gerçekleşti. Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), Adalet Partisi (AP), Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi (CKMP) ve Yeni Türkiye Partisi (YTP)'nin katıldığı (Çavdar, 2000, s. 111-115) seçimlerde: AP %34,8, CHP %36,7, YTP %13,7, CKMP %14 oranında oy aldı (Milletvekili Genel Seçimleri, 2012, s. 5). Seçimler sonucunda biri CKMP'den diğer ikisi AP'den olmak üzere TBMM'ye giren kadın milletvekili sayısı sadece 3'te kaldı (Gökçimen vd., 2009, s. 448; Türkiye Büyük Millet meclisi Albümü, 2010, s. 771-829). 450 kişilik meclise sadece 3 kadının milletvekilinin seçilmesi o dönem şartlarında tartışılacak öncelikli konu olarak görülmedi. Türkiye'nin o günkü gündemi seçimler, anayasa ve kurulan yeni partilerdir (Şahin, 2010, s. 164-169). 1965 yılının 10 Ekim günü gerçekleşen sonraki genel seçimlerde ise; MP %6, CHP %28,7, YTP %3,7, CKMP %2,2, TİP %2,9 oranında oy almıştır. (Şimşek, 2015, s. 73-74) Bu seçimlerde de TBMM'ye giren kadın milletvekili sayısı oldukça düşük bir rakamda 8'de kalmış (Milletvekili Genel Seçimleri 5), seçilen milletvekillerinden birisi de 3. Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın kızı Nilüfer (Bayar) Gürsoy olmuştur.

1. Nilüfer (Bayar) Gürsoy'un Biyografisi

1921 yılında Bursa Çekirge'de dünyaya gelen Nilüfer (Bayar) Gürsoy'un babası Mahmut Celal Bey, annesi Reşide Hanım'dır (Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği: 508). Millî Mücadele yıllarında doğan Gürsoy; Cumhuriyet'in kurucu önderi Mustafa Kemal Atatürk'le de tanışmış, aileye 'Bayar', soyadını veren de Atatürk olmuştur. Gürsoy, 21 Haziran 2015 tarihinde Milliyet gazetesine verdiği röportajda Atatürk ile ilgili anılarından şu şekilde bahsetmektedir:

Cumhuriyet ile birlikte Ankara'ya yerleştik. Ankara'nın ilk kuruluş yıllarını yaşamış biriyim. Atamızın elini 3 kez öpme şansına eriştim. Müthiş bir insandı. Zaten farklılığı gördüğünüzde hissediyordunuz. Duruşu bile farklıydı. Atatürk'e sonsuz sevgi ile bağlı bir aileyiz. Ailemize Bayar soyadını veren Atatürk'tür (Milliyet, 21.06.2015).

İlkokul eğitimini evde özel olarak alan Nilüfer Gürsoy, ortaokul ve lise eğitimini Maarif Koleji'nde (TED Ankara Koleji) 1939 tarihinde tamamladı. Aynı yıl İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'ne girdi. Bir yıllık eğitiminin ardından ailesinin Ankara'ya taşınması üzerine Ankara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi Klasik Filoloji Latince ve Eski Yunanca Bölümü'ne geçerek diplomasını aldı. 1949 tarihinde Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi, Klasik Filoloji Bölümü Eski Yunanca Anabilim Dalı'na asistan olarak atandı. "Euripides'in Siyasi Görüşleri" konulu teziyle 1954 tarihinde doktor unvanını aldı (Gürsoy, 2021, s. 11-12) ve 1960 tarihine kadar üniversitedeki görevine devam etti (Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği: 508).

27 Mayıs 1960 darbesinin gerçekleştiği gün babası Cumhurbaşkanı Celal Bayar ve ailesi ile birlikte Çankaya Köşkü'nde bulunan Nilüfer Gürsoy, Bayar'ın tutuklanıp Harp Okuluna götürülmesinin ardından Adnan Menderes'in eşi Berin Menderes ve annesi Reşide Bayar ile birlikte Çankaya Köşkü'nde gözetim altına alındı (Milliyet, 29.05.1960). Askeri müdahalenin ardından; Başbakan dâhil yaklaşık 500 DP üyesi tutuklandı (Yalansız, 2012, s. 2585). Nilüfer Gürsoy'un eşi eski DP Milletvekili ve Ahmet Gürsoy, darbe sırasında yurt dışında olduğundan hemen tutuklanmasa da yurda döndüğünde tutuklanarak diğer DP milletvekillerinin yanına gönderildi (Demir, 2012, s. 154). Nilüfer Gürsoy ve ailesi de 3 Haziran 1960 tarihinde gözetim altında kalmaları kaydıyla İzmir Çeşme'deki yazlığa taşındı (Milliyet, 04.06.1960).

Gözetim altında bulunduğu süreçte doçentliğe hazırlanan Gürsoy'un, üniversiteden ilişigi kesilerek işine son verildi. Daha sonraki dönemde haklarını yeniden elde etmek için üniversiteye açtığı davayı kazansa da bir daha akademik hayata dönmedi (Gürsoy, 2014, s. 12-15). 14 Ekim 1960 tarihinde başlayıp 15 Eylül 1961 tarihine kadar devam eden Yassıada mahkemeleri sonucunda alınan kararla 15 DP'li hakkında idam kararı verilmişti. 16 Eylül 1961 tarihinde gerçekleşen Milli Birlik Komitesi toplantıdan sonra üç idam kararı onaylanmış, geriye kalan 12 idam kararı müebbet hapisine çevirmişti. Adnan Menderes, Fatin Rüştü Zorlu ve Hasan Polatkan idam edilecek kişilerdi. Ayrıca müebbet hapis cezası uygulanacak 43 kişi daha vardı. Cezası müebbet hapse çevrilen Cumhurbaşkanı Celal Bayar Kayseri Cezaevi'ne nakledildi (Erer, 1965, s. 615-635). Gürsoy, '27 Mayıs Darbesi ve Bizler' isimli kitabında anılarını kaleme almış; Yassıada davalarının çoğunun CHP'nin savlarına dayandığını iddia ederek, CHP'nin lideri İsmet İnönü'yü darbenin baş aktörü olarak nitelmiş, 27 Mayıs darbesinin ana kaynağını (Gürsoy, 2014, s.12); "Askeri cunta, basın, CHP, İstanbul ve Ankara Üniversitelerindeki odaklar" olarak göstermiştir.

1960 askeri darbesinin getirdiği şartlar sebebiyle aktif siyasete giren Nilüfer Gürsoy'un siyasi hayatı 1980 askeri darbesine

kadar devam etti. 1965-1980 yılları arasındaki siyasal yaşamı süresince; XIII. Dönem AP Bursa Milletvekili, XV. Dönem Demokratik Parti İstanbul Milletvekili ve XVI. Dönem AP) İstanbul Milletvekili olarak TBMM'de görev yaptı. Ortaöğretimde İngilizce ve Fransızca, üniversitede eski Yunanca ve Latince eğitimi alan Gürsoy: 27 Mayıs Darbesi ve Bizler Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın Kızı Anlatıyor (Gürsoy, 2014), İçimin Renkleri (Gürsoy, 2021), kitaplarını yazarak, Plutarkhos'un Paralel Hayatlarından "Lysandros" eserini tercüme etmiştir (Gökçimen vd., 2009, s. 206-207). 1967 yılında kurulmuş olan Celâl Bayar Vakfı Mütevelli Heyet Başkanlığı'nı da uzun süre yürümüş (Gürsoy, 2021, s. 15) ve Demokrat Parti Milletvekili Ahmet Gürsoy ile evlenmiş olan Gürsoy, üç çocuk annesidir (Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Örneği: 508).

2. Nilüfer (Bayar) Gürsoy'un Milletvekilliği Dönemi (1965-1980)

1965 seçimlerine Demokrat Parti'nin mirasına ve oy tabanına talip olan (Güler, 2003, s. 30) AP Bursa Milletvekili olarak aday olan Gürsoy, AP'nin lideri Süleyman Demirel ile de bu adaylığı sırasında tanıştı. Anılarında tanışma hikâyesini:

“AP'nin lideri Süleyman Demirel'i 1965'te Adalet Partisi milletvekili namzeti olarak Bursa'ya gittiğim dönem tanıdım. Demirel de seçim kampanyası için Bursa'daydı. Babam da Süleyman Bey'i baraj açılışları törenlerinden ve başarılı çalışmaları dolayısıyla tanıyor, çalışkan ve prensipli bir bürokrat olarak takdir ediyordu” şeklinde aktarmaktadır. (Milliyet, 21.06.2015)

1965 seçimlerinde AP milletvekili olan Nilüfer Gürsoy'un mecliste bulunduğu dönemde eski Demokrat Parti (DP)'lilerin mesleklerine ve memuriyete geri dönmeleri, 8 Ağustos 1966 tarihinde çıkarılan 730 sayılı af kanunu ile AP iktidarda iken gerçekleşse de (Yalansız, 2012, s. 2588) siyasi haklarını almaları için “Af Kanunu” konusunda Anayasa değişikliğinin önü ancak 14 Mayıs 1969 tarihinde mecliste yapılan oylama sonucunda açıldı. Anayasa da yapılacak değişiklik konusunda AP'nin tutumu ve parlamentonun itibarının zedelendiği düşüncesi ile Nilüfer Gürsoy ve Neriman Ağaoğlu, 1969 yılının 31 Temmuz günü hem partilerinden hem de milletvekilliklerinden istifa ettiler. Bu istifalar eski Demokrat Partililer ile Adalet Partililerin uyuşmazlığı olarak yorumlandı (Milliyet, 01.08.1969).

Demokratik Parti'nin kurulmasının ilk adımı 12 Ekim 1969 seçimlerinde atılmış, seçimlerde birinci Parti olarak çıkan AP, 1965-1969 tarihinde yer verdiği eski Demokrat Parti üyelerine bu seçimlerde yer vermemiştir. Ardından, 9 Ocak 1970 tarihine kadar AP'den 5 Milletvekili, 1 Senatör, 2 Belediye Başkanı ihraç talebiyle Haysiyet Divanı'na sevk edildi (72'ler Hareketi ve Demokratik Parti, 1971, s. 2-9). 17 Ocak 1970 tarihinde Demirel'e 72 tane AP milletvekilinin tüzük dışı ihraçlar ve tasfiyelerin durdurulması ve AP içinde birliğin bozulmaması için imzaladığı 72'ler muhtırası verildi (Cumhuriyet, 18.01.1970). Demirel bunu dikkate almadı. İhraç ve tasfiyeler gerçekleşti (Milliyet, 04.02.1970; Tercüman, 04.02.1970). Bunun sonucunda muhtırayı veren 72 Milletvekilinden içlerinde Sadettin Bilgiç'in de bulunduğu 41 AP milletvekili 11 Şubat 1970 tarihinde gerçekleşen bütçe görüşmelerinde ret oyunu kullandı (Cumhuriyet, 12.02.1970) ve akabinde Demokratik Parti kuruldu (Tercüman, 19.12.1970; Cumhuriyet, 19.12.1970). Adnan Menderes'in iki oğlu Yüksel Menderes ve Mutlu Menderes, Samet Ağaoğlu'nun eşi Neriman Ağaoğlu ve AP'den istifa eden Nilüfer Gürsoy, 1970 yılının 18 Aralık günü kurulan Demokratik Parti kurucuları arasındaydı (Tercüman, 19.12.1970; Cumhuriyet, 19.12.1970; Bilgiç, 2002, s. 219-221). Teşkilatlanma çalışmalarına başlayan yeni parti 41 ilde örgütlense de çok geçmeden 12 Mart 1971 muhtırası gerçekleşti (Bilgiç, 2002, s. 217-222).

14 Ekim 1973 seçimlerinde AP'nin yerine geçmeyi hedefleyen ve oyların %11,9'unu alarak kırk beş milletvekili çıkaran Demokratik Parti milletvekilleri arasında Nilüfer Gürsoy'da vardı (Tercüman, 19.10.1973; Çavdar, 2000, s. 246). Seçimler sonrasında kurulan CHP-MSP Koalisyon Hükümeti'nin (Cizre, 2002, s. 129) ömrü uzun olmadı ve akabinde Sadi İrmak Hükümeti oluşturulduysa da güvenoyu alamadığından 29 Kasım 1974'te hükümetin istifasını verdi (Tercüman, 30.11.1974). DP'lilerin kaybettiği siyasi haklarının yeniden verilmesi ile ilgili yasa teklifi 11 Aralık 1974 tarihinde yeniden meclis gündemine geldi ve görüşmeler sonunda kabul edildi (Tercüman, 12.12.1974). AP Genel Başkanı Süleyman Demirel, 1975 yılının 19 Mart günü hükümeti kurmakla görevlendirildi. Sadettin Bilgiç ve Nilüfer Gürsoy'un da (Çavuşoğlu, 2005, s. 108) içerisinde bulunduğu dokuz kişi 28 Mart 1975 tarihinde Demokratik Parti'den istifa ederek (Milliyet, 29.03.1975), içerisinde CHP'nin olmayacağı bir koalisyonu destekleyeceklerini beyan ettiler. Eski Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın bu hükümeti desteklemesinin etkisi ile Demokratik Parti'den 3 milletvekili güven oylamasına katılmadı. Güvenoyu verenler arasında Gürsoy'da vardı ve Celal Bayar'ın da desteği ile 1. Milliyetçi Cephe Hükümeti 31 Mart 1975 günü (Yalansız, 2012, s. 2593) güvenoyu alarak görevine başladı (Cumhuriyet, 13.04.1975).

Demokratik Parti Genel Başkan Yardımcısı Vedat Önsal, Nilüfer Gürsoy'un istifasında; Celal Bayar'ın etkisinin yanında, AP'nin hükümeti kurma olasılığında eski Demokratların siyasi haklarının iade edeceği umudunun yattığını ifade etmektedir (Çavuşoğlu, 2005, s. 111). 5 Haziran 1977 tarihinde gerçekleşen seçimler sonucunda; AP %36,9'la 189, CHP %41,4'le 213, MSP %8,6'la 24, CGP %1,9'la 3, MHP %6,4'le 16, DP %1,9'la 1 milletvekili çıkardı (Şimşek, 2015, s. 147-161). TBMM'ye Gürsoy'un da içerisinde olduğu 4 kadın milletvekili seçildi (Gökçimen vd., 2009, s. 450).

21 Temmuz 1977 tarihinde Demirel'in önderliğinde MSP, MHP ve AP ortaklığında 2. Milliyetçi Cephe Hükümeti kurularak göreve başladı. Bu hükümet döneminde ülkede var olan siyasi çatışma daha da şiddetlenmiş, politik kavga ve kargaşanın doruğa taşındığı bir dönem yaşanmıştır. 3. Ecevit Azınlık Hükümeti 5 Ocak 1978 tarihinde kurulmuş, ülkede her geçen gün artan terör olayları ve ağırlaşan ekonomik bunalım bu hükümet döneminde de devam etmiştir. 1979 tarihinde üçte birlik Senato ve eksik olan beş milletvekili kontenjanı için yapılan seçimlerde iktidar partisi CHP oy kaybına uğramış, Ecevit'in başında bulunduğu Hükümet istifa etmiştir. Ardından Demirel liderliğinde dışarıdan MHP ve MSP'nin desteklediği Adalet Partililerden oluşan azınlık hükümeti kurulmuştur. Ülkenin içinde bulunduğu sosyal ve siyasal bunalımın giderek derinleşmesi, yükselen terör olayları, CHP-AP kavgası, yeni Cumhurbaşkanı seçilmeyişi (Kaya ve Şahin, 2018, s. 537-538) ve diğer yaşanan olumsuz gelişmeleri gerekçe gösteren Türk Silahlı Kuvvetleri, 1980 yılının 12 Eylül günü yönetime el koymuştur (Şimşek, 2015, s. 191).

27 Mayıs 1960 Askeri darbesinin doğurduğu siyasal ve toplumsal koşullar sonucu siyasete atılan Nilüfer (Bayar) Gürsoy, 12 Eylül 1980 darbesinden sonra aktif siyaseti bıraktı. Gürsoy'un TBMM'de milletvekili olarak görev yaptığı XIII, XV ve XVI. Dönemlerde; Dışişleri Komisyonu, Milli Eğitim Komisyonu ile Kitaplık Karma Komisyonu'nda görev aldı ve Kütüphane Kolu Başkanlığı yaptı (Çınar, 2012, s. 426,429, 457,459 491; Bağçe, 2012, s. 22, 54, 64). TBMM kütüphane tüzüğü'nün hazırlanması onun başkanlık yaptığı yıllarda gerçekleşti (Gökçimen vd., 2009, s. 207). XIII. Dönem TBMM'de oluşturulan Türk-Fransız dostluk heyetinde görev alan Gürsoy (TBMM Tutanak Dergisi, 21.10.1968 1004) kurucuları arasında yer aldığı Demokratik Parti'nin Divan üyeliği görevini de yaptı (Gökçimen vd., 2009, s. 207).

3. Nilüfer (Bayar) Gürsoy'un Meclis Faaliyetleri (1965-1969)

1965-80 yılları arasındaki siyasal yaşamı süresince; XIII. Dönem AP Bursa Milletvekili, XV. Dönem Demokratik Parti İstanbul 1965-80 yılları arasındaki siyasal yaşamı süresince; XIII. Dönem AP Bursa Milletvekili, XV. Dönem Demokratik Parti İstanbul Milletvekili ve XVI. Dönem AP İstanbul Milletvekili olarak görev yapmıştır. Görev yaptığı yıllarda, farklı konulara ilişkin XIII. Dönem 1, XV. Dönem 1 ve XVI. Dönem 3 olmak üzere toplamda 5 kez kanun teklifi vermiştir. XIII. Dönemde AP'den Bursa Milletvekili olarak seçilen Gürsoy'un vermiş olduğu tek teklif, 60 arkadaşı ile birlikte milletvekili olarak seçildiği Bursa ilinde 'Bursa Üniversitesi' adı ile yeni bir öğretim kurumunun kurulmasına dairdir. Teklif, TBMM'nin 18 Mart 1966 Cuma günü 68. Birleşiminde gündeme alınmış ardından Millî Eğitim ve Plân Komisyonu'na görüşülmek üzere gönderilse de (TBMM Tutanak Dergisi, 18.03.1966, s.382) mecliste destek görmediği gerekçesiyle hükümsüz sayılan teklifler arasında yerini almıştır. Ancak Bursa Üniversitesi'nin kurulması 1 Nisan 1975 tarihinde TBMM'de kabul edilen ve 11 Nisan 1975 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 1873 sayılı Kanun ile mümkün olmuştur (Resmi Gazete: 15205,11.04.1975).

Gürsoy'un, 'Türk El Sanatlarını Geliştirme Merkezi'nin' kuruluşu ile ilgili Konya Milletvekili Bahri Dağdaş ile birlikte verdiği kanunu teklifi XV. Döneme denk geldi (TBMM Tutanak Dergisi, 01.11.1976, s.76). Teklif, 21 Şubat 1977 tarihinde 1977 yılı Kültür Bakanlığı Bütçesi görüşmeleri sırasında Gürsoy'un, AP Grubu adına söz alması ile yeniden meclise taşındı. Konuşmasına Türk El Sanatlarını Geliştirme Merkezi'nin kuruluş amacını; 'kaybolmakla olan Türk el sanatlarını geliştirerek birlikte hareket edilecek ilgili bakanlıklarla birlikte ev ekonomisine gelir sağlamak aynı zamanda yurt içi ve yurtdışında tanıtmak' şeklinde açıklamıştır (TBMM Tutanak Dergisi, 21.02.1977, s. 657-660). Tarım, Orman ve Köy İşleri, Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret, Millî Eğitim ve Plan Komisyonlarına havale edilen teklif (TBMM Tutanak Dergisi, 01.11.1976, s.76) mecliste destek görmediği gerekçesiyle hükümsüz sayılan kanun tekliflerinin arasında yerini almıştır (TBMM Tutanak Dergisi, 13.06.1977, s.24). Kültür Bakanlığı sonraki dönemde teklifi yeniden değerlendirerek, Bakanlık içerisinde olan Millî Folklor Araştırma Dairesi bünyesinde bu merkezin açılması için hazırlıklara başlamıştır. Gürsoy, 21 Şubat 1977 tarihinde mecliste yaptığı konuşma sırasında bu konuya değinerek Kültür Bakanlığı'na teşekkür etmiştir (TBMM Tutanak Dergisi, 21.02.1977, s. 657-660). Aynı dönemde Kocaeli Milletvekili İbrahim Topuz ile birlikte verdiği 'Böbrek Bankası'nın kurulmasına dair' Kanun Teklifi ise 19 Eylül 1978 Salı günü TBMM'nin 166. Birleşiminde gündeme alınmış ve görüşmelerin ardından teklif, Sağlık, Sosyal İşler ve Plan komisyonlarına havale edilmiştir (TBMM Tutanak Dergisi, 19.09.1978, s. 626).

XVI. Dönemde verdiği kanun teklifinin ilki 657 numaralı 'Devlet Memurları Yasası'nın Madde 104'e A Fıkrasının' değiştirilmesine' dairdir. 17 Şubat 1978 Cuma günü TBMM'nin 108. Birleşiminde gündeme alınan teklif, Plan Komisyonuna gönderilmiştir (TBMM Tutanak Dergisi, 17.02.1978, s. 2). 2527 numaralı 'Basma Yazı ve Resimleri Derleme Kanunu'nun' birtakım maddelerinin değiştirilmesine dair olan diğer kanun teklifi Milli Eğitim Komisyonu'na havale edilmiş ve teklif ile ilgili komisyon raporu hazırlanmıştır (TBMM Tutanak Dergisi, 02.05.1979 435, s. 615-630). Milli Eğitim Komisyonu'nun hazırladığı raporun görüşülmesine 12 Haziran 1979 Salı günü TBMM'nin 102. Birleşiminde geçilse de oturumda Milli Eğitim Komisyon üyelerinin bulunmamasından dolayı görüşme gerçekleşmemiştir (TBMM Tutanak Dergisi, 12.06.1979, s. 620). Teklif, 29 Ocak 1980 Salı günü TBMM'nin 35. Birleşimde yeniden meclis gündemine geldiyse de bu kez komisyon üyeleri görüşmelerde bulunurken Hükümet üyelerinin salonda bulunmamasından dolayı gerçekleşmemiştir (TBMM Tutanak Dergisi, 29.01.1980, s.

899).

Mecliste verdiği 5 kanun teklifinin yanı sıra XIII. Dönemde 2 yazılı soru önergesi bulunan Nilüfer Gürsoy'un, vermiş olduğu önergeler kitaplarında okul kitaplarında 27 Mayıs konusu ile alakalı taraflı yazılar ile alakalıdır. Millî Eğitim Bakanlığı'nın öngördüğü ders kitaplarında konusu geçen 27 Mayıs darbesi meselelerine dair Millî Eğitim Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılması üzere hazırladığı ilk yazılı soru önergesi 11 Nisan 1968 Perşembe günü TBMM'nin 72. Birleşiminde gündeme geldi ve ilgili Bakanlığa gönderildi. Gürsoy'un, önergesi şu şekildeydi:

1. İlk, orta ve lisenin muhtelif kitaplarında bulunan ve okutulmakta olan 27 Mayıs bahsini:

a) Demokrasi kuralları ile

b) Tarih anlayışı ile nasıl bağdaştırmaktasınız?

2. Bu bahsi ders program ve kitaplarından ne zaman kaldıracaksınız? (TBMM Tutanak Dergisi, 11.04.1968, s. 666)

11 Nisan 1968 tarihinde Millî Eğitim Bakanlığına gönderilen yazılı soru önergesi 30 Ocak 1969 tarihinde Millî Eğitim Bakanı İlhami Ertem'in tarafından yazılı olarak cevaplanmıştır. Bakan Ertem verdiği yazılı cevapta; Demokratik devletler arasında yer alan ülkemizde İnkılap Tarihi derslerinin okullarda verilmeye başlandığını belirterek, Tarih ve Yurttaşlık kitaplarına eklenmiş olan ve 27 Mayıs olaylarının aktarılmasında, 1969- 1970 ders yılından itibaren objektiflik sağlanacağını ve millî birliği bozacak anlatımların artık kitapta yer almayacağını belirtti (TBMM Tutanak Dergisi, 30.01.1969, s. 664-665). Millî Eğitim Bakanı İlhami Ertem'in bu ifadelerine karşılık Gürsoy: "aynı tutum yeni basılmış ders kitaplarında devam ettiriliyor" iddiasıyla ikinci yazılı soru önergesini verdi. Millî Eğitim Bakanı İlhami Ertem'in yazılı olarak cevaplaması için verilen bu yeni önerge, 3 Şubat 1969 tarihinde Millî Eğitim Bakanlığı'na gönderildi (TBMM Tutanak Dergisi, 03.02.1969, s. 57). Bakanlığa gönderilen soru önergesine Bakan İlhami Ertem 31 Mart 1969 Pazartesi günü yazılı olarak cevapladı. Verilen yazılı cevap, 30 Ocak 1969 Perşembe tarihinde, Gürsoy'un bir önceki önergesine verilen cevapla birebir aynıydı (TBMM Tutanak Dergisi, 31.04.1969, s. 372-375).

1965-1980 yılları arasındaki 15 yıllık süre içerisinde zamanının çoğunu komisyon çalışmalarına ayıran ve bu dönemde 2 yazılı soru önergesi ile 5 kez kanun teklifi veren Nilüfer Gürsoy, meclis kürsüsünü kullanma hakkını aynı yoğunlukta kullanmamıştır. XIII. Dönemde 1, XV. Dönemde 3, XVI. Dönemde 1 olmak üzere toplamda 5 kez söz aldığı kürsüde konuşmalarının önemli bir kısmı eğitim ve kültür ile ilgilidir. 1974 yılı Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesi görüşmeleri sırasında, üniversite bütçeleri ile ilgili Demokratik Parti adına söz alan Gürsoy, konuşmasında eğitimde yaşanan sorun ve çözüm yolları ile ilgili birçok konuya değindi. Söze; 'Türk milletinin, özgür düşüncenin egemen olduğu bir ortamda sanat, bilgi, refah ve teknik mertebesi bakımından Batı uygarlığı derecesine çıkarmak, Türk milletinin malik olduğu ahlâkî, millî, insanî değerleri güçlendirmek, onu Batı medeniyetinin yaratıcı, yapıcı, üstün bir iştirakçisi haline getirmektir' şeklinde eğitimin tanımını yaparak başladı (TBMM Tutanak Dergisi, 26.05.1974, s. 153-156). Konuşmasını, Millî eğitimin karşılaştığı sorunlara dikkat çekerek sürdüren Gürsoy'a göre; bir taraftan öğrenci ve öğretmen kesiminde de içinde bulunduğu insan gücü ülke genelinde düzensiz şekilde dağılırken diğer taraftan işinin erbabı olan eğitimli elamanlar mesleklerinden uzaklaşmaktadır. Bu sorunların yanında Millî Eğitim Bakanlığı'nın "Üniversiteye giriş, ortaokullarda ve liselerde yükseköğretime yöneltilen öğrencilerden liseyi bitirenler için sınavsız olacaktır" kararı ile Bakan'ın "kalitenin yanında nicelik konusun da önemli olduğu" şeklinde vermiş olduğu beyanatını da konuşmasında gündeme getirmiştir. Gürsoy'a göre üniversiteye girişin sınavsız olması konusunda dikkat edilmesi gereken en önemli unsur, öğretim kademeleri arasındaki süzgeçlerin sağlam tutulmasından geçmektedir. Ona göre; eğitimde kaliteyi sürdürmek hayati bir konudur ve ülkenin yarınları için mevzu bahis olan niteliğin, uluslararası ilmi seviyelere ulaşmak ve bunu korumak zorunluluğunda yattığını belirterek nicelik konusuna itiraz etmiştir. Yükseköğretimde kaliteyi arttırmanın çözümü de daha alt kademelerde kaliteye önem vermekle ortadan kalkacak, ilk ve orta öğretimde verilen iyi eğitim sayesinde üniversitedeki verimlilik artacaktır.

'Öğretim seferberliği' açarak Üniversite kapılarındaki tıkanıklığı geçici ve kısa süreli bir çözüm olarak öneren Gürsoy, Millî Eğitim Bakanlığı'nın o dönemde uygulamayı planladığı televizyon ve mektupla öğretim konusuna da şüpheyle bakmaktadır. Ona göre; muğlak olan bu yöntem bir taraftan örgün eğitimin yerini tutmasa da yaygın eğitimde yararı dokunabileceği gibi aynı zamanda kapasiteyi artırıcı bir tedbir olmaktan ziyade ancak yardımcı olabilir. 1 Şubat 1967 tarihinde yapmış olduğu konuşmanın son kısmı; 27 Mayıs olayları ile ilgili ilk ve ortaokul tarih ve yurttaşlık kitaplarında, DP dönemine ait yapılan ithamlar ile ilgili olmuş; "Objektif olmayan bahisler, eğitim sistemi ile nasıl bağdaştırılabilmıştır? Ders kitaplarına nasıl girmektedir?" diyerek konuşmasını sonlandırmıştır.

XV. Dönemde 24 Şubat 1975 Pazartesi günü TBMM'nin 47. Birleşimi sırasında 1975 Yılı Kültür Bakanlığı Bütçesi müzakereleri esnasında DP Grubu namına söz alan Gürsoy'un konuşması bu kez kültür üzerinedir. (TBMM Tutanak Dergisi,

24.02.1975, s. 215-218). Konuşmasına kültürün tanımını yaparak başlamış, devamında devletin sahip olduğu kültür kurumlarının ideolojilere alet edilmemesinin önemini vurgulamıştır. Millî değer bilinci yaratacak tarihi eserlerin tanıtılması ve Bakanlığın imkânları ölçüsünde opera ve tiyatroyu halka sevdirmenin yollarının araştırılması da konuşmasında dikkati çektiği konulardır. 21 Şubat 1977 tarihinde Kültür Bakanlığı Bütçesi görüşülürken bu sefer AP Grubu adına söz aldığımda yine kültür konusuna dikkat çekmiştir. Konuşmasında; uluslararası kültür alışverişinin özellikle yeni icatların yayılmasında çok önemli ve faydalı olduğunu belirterek kültür alışverişi konusunda da uyarılarda bulunmuştur. Ona göre millî kültür politikası oluşturulurken her millet, kendi kültür bünyesindeki devamlılığı koruyabildiği oranda tarih sahnesinde var olmuştur ve yabancı kültürlerden alınan tüm unsurların kültürümüz içinde sindirilmesi şarttır. Bunu yaparken diğer kültürlerle alışverişin reddedilmemesi gerekliliği konusunda da uyarı yaparak sözlerine devam eden Gürsoy, böyle bir durumda ülkenin çağdaş medeniyetlerden geri kalacağını belirtmiştir. Ona göre; millî benliğin ve millî kültürün değerlerini kaybetmeden, dünya milletlerinin kaydettiği aşamalara ayak uydurmak için şuurlu bir gayret göstermek lüzumu vardır ve Kültür Bakanlığı'nın bu yönde yol gösterici bir rol oynaması gerekmektedir. Ayrıca zengin ve canlı sanat ortamının yaratılmasında Kültür Bakanlığı'na büyük görevler düşmektedir (TBMM Tutanak Dergisi, 21.02.1977, s. 657-660).

1979 yılı Yerel Yönetim Bakanlığı Bütçesi mecliste görüşülürken, bu sefer Yerel Yönetim Bakanı Mahmut Özdemir'e sorularını yöneltmek üzere kürsüye çıkmıştır (TBMM Tutanak Dergisi, 26.02.1979, s. 421). İlk sorusu; 6792 numaralı 'Korunmaya Muhtaç Çocuklar Hakkındaki Kanun' gereğince çocuk yetiştirme ve bakım yurtları kurmakla görevlendirilen ilgili Bakanlık ve Belediyelerin; bu yurtları hangi illerde kurduğu ve yurtlarda kalan çocuk sayısıdır. 1979 yılının "Çocuk Yılı" olarak belirlenmesi sebebiyle kurumların yapmış olduğu programlar içerisinde, korunmaya muhtaç çocuklar için neler planlandığı konusu da ikinci sorusu olmuştur. Gürsoy'un sorularını rakamlarla cevaplayan Yerel Yönetim Bakanı Mahmut Özdemir'e göre; Türkiye'de bulunan 118 yetiştirme yurdunda kalan çocuk sayısı 16636 olup, barınmak için bekleyen çocuk sayısı 65000'dir. Bakan Özdemir sözlerine; Yerel Yönetim Bakanlığı'nın 1978 yılı için 220 milyon bütçe ayırdığı yurtlara ayrıca yerel yönetimlerin de yardım yapma zorunlulukları olması sebebiyle 85 milyon vermek istemelerine rağmen, borçlarından ve olanaksızlıklarından dolayı bu miktarı ödeyemediklerini bu nedenle Bütçe Komisyonuna 100 milyon liralık bir ödenek eklediklerini söyleyerek devam etmiştir. 'Çocuk Yılı' ile ilgili Gürsoy'un sorduğu soruyu da 'bazı girişimlerde bulunmak için belediyelere talimatlar verildiği' şeklinde cevaplayarak sözlerine son vermiştir.

1 Şubat 1967 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Posta Telgraf ve Telefon İşletmesi denetleme raporunun müzakeresi ile Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası ve katılımcıları üzerinde düzenlenmiş olan denetleme raporunun müzakeresi sırasında yaptığı konuşma; Kasım Önadım, Mustafa Tayyar ve Barlas Küntay'ın, verdikleri önerenin yeniden okunması talebi ile ilgilidir. Gürsoy'un, "Sümerbank Genel Müdürlüğü ile alakalı kurumların vaziyet cetvelleri her seneye ait ve her biri ayrı ayrı olmak üzere yapılan işari oylamasında olumlu rey vermedikleri beyaniyle" verilen önerenin yeniden okunmasını talep etmiş, önerge yeniden okunmuştur (TBMM Tutanak Dergisi, 01.02.1967, s. 120).

Sonuç

10 Ekim 1965 tarihinde gerçekleşen seçimlerde meclise girmeye hak kazanan 8 kadın milletvekili arasında yer alan Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın kızı Bursa milletvekili Nilüfer (Bayar) Gürsoy, 1960 askeri darbesinin getirdiği şartlar sebebiyle aktif siyasete girdi. Gürsoy'un mecliste bulunduğu 1965-1980 yılları arasındaki siyasal yaşamı süresince; XIII. Dönem AP Bursa Milletvekili, XV. Dönem Demokratik Parti İstanbul Milletvekili ve XVI. Dönem AP İstanbul Milletvekili olarak TBMM'de görev yaptı. Milletvekili olarak mecliste görev yaptığı yıllarda Türkiye'de çok önemli sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel olaylar yaşanmış, bu zorlu süreçte Gürsoy, gerek AP gerek DP milletvekili olarak meclis çalışmalarında sadece siyasi değil, sosyal, iktisadi ve kültürel yaşamın gelişmesine de ciddi katkılar sağlamayı amaçlamıştır. Gürsoy'un, Bursa Milletvekili olduğu dönemde Bursa ilinde 'Bursa Üniversitesi' adı ile yeni bir öğretim kurumunun kurulmasına dair vermiş olduğu kanun teklifi mecliste destek görmediği gerekçesiyle hükümsüz sayılan teklifler arasında yerini almışsa da, bu isteği 1 Nisan 1975 tarihinde gerçekleştirmiştir. Milli Eğitim, Kitaplık Karma ve Dışişleri Komisyonlarında üye olarak görev alan ve zamanının çoğunu komisyon çalışmalarına ayıran Gürsoy, meclis kürsüsüne kullanma hakkını aynı yoğunlukta kullanmamış; XIII. Dönemde 1, XV. Dönemde 3, XVI. Dönemde 1 olmak üzere toplamda 5 defa söz almıştır. Mecliste yaptığı konuşmaların yanı sıra; XIII. Dönem 2 yazılı soru önergesi ile XIII. Dönem 1, XV. Dönem 1 ve XVI. Dönem 3 olmak üzere toplamda 5 kez kanun teklifi vermiştir.

Mecliste bulunduğu dönemlerde eski Demokrat Partililerin siyasi haklarını almaları için "Af Kanunu" ile ilgili yapılacak Anayasa değişikliği konusunda; AP'nin tutumu ve parlamentonun itibarının zedelendiği düşüncesi ile hem partisinden hem de milletvekilliğinden istifa etmiştir. İstifanın ardından DP'nin kurucuları arasında yer alan Gürsoy, XV. Dönemde DP'den İstanbul Milletvekili seçilse de XVI. Dönemde yeniden siyasete başladığı AP'ye dönerek İstanbul milletvekili olarak seçilmiştir. Politikacı olmasının yanı sıra bir akademisyen olması sebebiyle mecliste bulunduğu dönemlerde; çocuk ve gençlerin sorunlarına dikkat çekerek eğitim ve kültür konusuna büyük önem vermiş, sanatın gelişmesi için faaliyette bulunmuş,

okullarda okutulan Tarih ve Yurttaşlık kitaplarında, 27 Mayıs konusu ile alakalı taraflı yazıların düzeltilmesi için mücadele etmiştir. 12 Eylül 1980 darbesinin ardından Milletvekilliği görevi sona eren Gürsoy, yeniden aday olmamış, 1967 yılında kurulmuş olan Celâl Bayar Vakfı Mütevelli Heyet Başkanı olarak faaliyetlerini sürdürmüştür.

Kaynakça

Resmi Yayınlar

TBMM Tutanak Dergisi

- TBMM Tutanak Dergisi. Dönem II. Cilt 28. Birleşim 95. 21.10.1968, s.1004.
- TBMM Tutanak Dergisi. Dönem II. Cilt 5. Birleşim 68. 18.03.1966, s.382.
- TBMM Tutanak Dergisi. Dönem IV. Cilt 21. Birleşim 1. 01.11.1976, s.76.
- TBMM Tutanak Dergisi. Dönem IV. Cilt. 24. Birleşim 51. 21.02.1977, s. 657-660.
- TBMM Tutanak Dergisi. Dönem IV. Cilt 21. Birleşim1. 01.11.1976, s.76.
- TBMM Tutanak Dergisi. Dönem V. Cilt 1. Birleşim 1. 13.06.1977, s.24.
- TBMM Tutanak Dergisi. Dönem IV. Cilt 24. Birleşim 51. 21.02.1977, s. 657-660.
- TBMM Tutanak Dergisi. Dönem V. Cilt.6. Birleşim 166. 19.09.1978, s.626.
- TBMM Tutanak Dergisi. Dönem V. Cilt 3. Birleşim 108. 17.02.1978, s.2.
- TBMM Tutanak Dergisi. Dönem V. Cilt 12. Birleşim 85. 02.05.1979, ss.435, 615-630.
- TBMM Tutanak Dergisi. Dönem V. Cilt 12. Birleşim 102. 12.06.1979, s.620.
- TBMM Tutanak Dergisi. Dönem V. Cilt 13. Birleşim 35. 29.01.1980, s. 899.
- TBMM Tutanak Dergisi. Dönem II. Cilt 27. Birleşim 72. 11.04.1968, s.666.
- TBMM Tutanak Dergisi. Dönem II. Cilt 31. Birleşim 40. 30.01.1969, s.664-665.
- TBMM Tutanak Dergisi. Dönem II. Cilt 32. Birleşim.42. 03.02.1969, s.57.
- TBMM Tutanak Dergisi. Dönem II. Cilt 35. Birleşim 71. 31.04.1969, s.372-375.
- TBMM Tutanak Dergisi. Dönem II. Cilt 12. Birleşim 43. 01.02.1967, s.120.
- TBMM Tutanak Dergisi. Dönem IV. Cilt 5. Birleşim 86. 26.05.1974, s.153-156.
- TBMM Tutanak Dergisi. Dönem IV. Cilt 10. Birleşim 47. 24.02.1975, s.215-218.
- TBMM Tutanak Dergisi. Dönem IV. Cilt 24. Birleşim 51. 21.2.1977, ss.657-660.
- TBMM Tutanak Dergisi. Dönem V. Cilt 11. Birleşim 64. 26.02.1979, s.421.

Gazeteler

- Cumhuriyet, 18.01.1970.
- Cumhuriyet, 19.12.1970.
- Cumhuriyet, 12.02.1970.
- Cumhuriyet, 13.04.1975.
- Milliyet, 29.05.1960.
- Milliyet, 04.06.1960.
- Milliyet, 01.08.1969.
- Milliyet, 01.08.1969.
- Milliyet, 04.02.1970.
- Milliyet, 29.03.1975.
- Milliyet, 21.06.2015.
- Tercüman, 04.02.1970.
- Tercüman, 19.12.1970.

Tercüman, 19.12.1970.

Tercüman, 19.10.1973.

Tercüman, 30.11.1974.

Tercüman, 12.12.1974.

Kitap ve Makaleler

Aydemir, Ş.S. (2000). İkinci adam. Remzi Kitapevi.

Bağçe, E. (2012). *Türk parlamento tarihi, (1973-1977)*. TBMM Kültür Sanat ve Yayınları.

Bilgiç, S. (2002). *Dr. Sadettin Bilgiç hatıralar*. Boğaziçi Yayınları.

Cizre, Ü. (2002). *AP-Ordu ilişkileri*. İletişim Yayınları.

Çavdar, T. (2000). *Türkiye'nin demokrasi tarihi*. İmge Kitabevi.

Çavuşoğlu, H. (2005). *Türk siyasal yaşamında Demokratik Parti (1970-1980)*. (Tez No. 162518) [Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Çınar, M. (2012). *Türk parlamento tarihi TBMM- XIII. dönem (1965- 1969)*. TBMM Kültür Sanat ve Yayınları.

Çolak, F. (2008). "Türk siyasi tarihinde Beyaz İhtilal: 14 Mayıs 1950 Genel Seçimleri (İzmir Örneği)." *Türk İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi*, 6 (1), 95-108.

Çoker, F. (1999). *Türk parlamento tarihi Cumhuriyet senatosu üyelerinin özgeçmişleri (1966-1980)*. Türkiye Büyük Millet Meclisi Vakfı Yayınları.

Demir, Ş. (2012). "Bir Osmanlı hanımefendisi ve bir cumhuriyet first leydisi Reşide Bayar (Nilüfer Bayar-Gürsoy'un anlatımına göre)." *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 28 (84), 154.

Duroğlu, S. (2007). *Türkiye'de ilk kadın milletvekilleri*. (Tez No. 218596) [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Erer, T. (1965). *Yassıada ve sonrası*. Rek-Tur Kitap Servisi Yayınları.

Gökçimen, S. vd. (2009). *Türk parlamento tarihinde kadın parlamenterler (1935-2009)*. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Yayınları.

Güler, F. D. (2003). *Türkiye'nin yakın siyasetinde bir örnek olay Adalet Partisi*. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları.

Gürsoy, N. (2021). *İçimin renkleri*. Bağlam Yayıncılık.

Gürsoy, N. (2014). *27 Mayıs Darbesi ve bizler cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın Kızı Anlatıyor*. Timaş Yayınları.

Kaya, Y. ve Şahin, H. (2018). *Türk siyasal yaşamında Milliyetçi Cephe Hükümetleri dönemi*. *Tarihin Peşinde Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 19 (1), 537-538.

Milletvekili genel seçimleri, (2012), 1923-2011, Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası.

Resmi Gazete: 15205,11.04.1975.

Şahin, A. A. (2008). *Türkiye'deki kadın milletvekilleri ve meclisteki çalışmaları (1935-2002)*, (Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi), Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Şahin, C. (2010). *Türk parlamentosundaki kadın milletvekilleri (1935-2007)*, (Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi), Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Şimşek, Ç. D. (2015). *Süleyman Sami Demirel'in hayatı ve siyasi faaliyetleri*, Türkiye Alim Kitapları.

Şimşek, Ç. D. (2021). "Türkiye'de kadının siyasi temsili: Çok partili döneme geçişten 2000'e", *Türkiye'de Kadının Tarihi ve Talihi*, Libra Yayınevi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Albümü 1920-2010, (2010). TBMM Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü Yayınları.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi hal tercümesi kâğıdı örneği: 508.

Yalansız, N. (2012). 27 Mayıs Darbesi sonrası Celal Bayar ve eski Demokrat Partililerin Türk siyasi hayatına etkileri. *Turkish Studies*, 7 (3), 2585-2593.

72'ler Hareketi ve Demokratik Parti. (1971). Demokratik Parti Yayınları.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Araştırmacı, çalışmanın verilerinin toplanmasında, analizinde ve raporlaştırılmasında her türlü etik ilke ve kurala gerekli dikkat ve özeni gösterdiğini beyan eder.

Yazarların Makaleye Katkı Oranları

Makale tek yazarlı olarak hazırlanmıştır.

Çıkar Beyanı

Makalenin hazırlanmasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Ekler

Ek. 1. Milletvekili Nilüfer (Bayar) Gürsoy'un Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyesi Hal Tercümesi Kâğıdı Numarası: 508.

Fransızca ve İngilizceyi iyi bildiğimi
Eski adabımda Latince ve Yunanca da
bildiğimi, Asistanlığımı yaptığım esli
Yunanca da, Maarif Vekâletini Klavirler
Serisinde ve Terzime mecmuasında mesre edile
miş olan birkaç kavimden vadede.
N. Gürsoy

Sicil No: 508

MİLLET MECLİSİ ÜYELERİNE
MAHSUS

HAL TERCÜMESİ KÂĞIDI

Bursa Milletvekili Nilüfer Gürsoy

2-Dönem
508

HAL TERCÜMESİ (Kısaca)

Seçildiği yer	Bursa	Evlilik olup olmadığı ve kaç çocuğu bulunduğuna	Erki 3 Çocuğu
Adı ve soyadı	Nilüfer Gürsoy	Memur ise, seçilmeden önceki son mesleğine	Ankara Üniversitesi D. T. C. Fakültesi Klasik Filoloji Asistanı
Bahannın ve anasının adı	Mahmut Akkalkın Bayar Rıza Bayar	İttihak derecesi ve son maasını aldığı tarih	Eylül 1960
Doğduğu yer ve tarihi	Bursa 1921	Memur değilse İttihaktan önceki son durumu	
Tahsili	Yüksek	İzmirli derslerde mebus İttihak edili mi ise devre ve in- tihar daireleri	
Tillatığı diller	Fransızca İngilizce Latince Eski Yunanca	Yerlek nümay ise an- sırlı, rütbesi ve sıralı numarası	
İhtisas	Eski Yunanca ve Latince Kelime Bilimi	Kayseri bulunduğu eskerlik şubeleri ve numaraları	
Eserleri	Euripides'in Sığıcı oyununu kültürümüzde aktarmaya Platon'un İnce Felsefesi	Meclise seçildiği tari- hi	10 Ekim 1965
İlim rütbesi	Bölgeyi Doktoru	Kaç oyla seçildiği	102.515
İşi ve gücü		Meclise İttihak tarihi	22 Ekim 1965

1921 yılında Bursa'da Çelebizade doğdum.
İlk tahsili mi Ankara'da hususi olarak yaptım.
Orta ve liseyi Ankara Maarif kolejinde bitirdim.
D. T. C. Fakültesinin Klasik Filoloji bölümüne
1944-45 yılında bitirdikten sonra, aynı bölümde
asistan olarak çalıştım. Bu branşta doktora yaptım.
Doktora tezi "Euripides'in Sığıcı oyunları"
adını taşımaktadır.
Doçentlik unvanına layıklandığım sırada
27 Mayıs darbesi vuku buldu.
5 Ay müddetle Gecme İlvalarında
evrimizde ailemi birlikte muhafaza altında
bulduğum sırada Fabrika ve vakıfına
son verildi.
Evliliğim, Emine (16), Alide (15)
ve Bülge (8), adlarında 3 kız çocuğum
var.

Ek. 2. Milletvekili Nilüfer (Bayar) Gürsoy'un Milletvekili Mazbatası

Yasa M. 306/34
447/1
533
656

Örnek : 95

Cumhuriyet Halk Partisi
Milletvekilliğine seçilmiş olanlara verilecek tutanak111 : Bursa

Soyadı ve Adı	Doğum yeri ve tarihi	Meslek veya sanatı	Bağlı olduğu siyasi partinin adı	Seçim hakkında itiraz ve şikâyet olup olmadığı	DUŞUNCELER
Gürsoy Nilüfer		E. Kadın	Adalet P.	Yok.	

Milletvekili seçimi ve 447 sayılı Yasalar gereğince çevremizde yapılan seçim sonunda Nilüfer Gürsoy min çevremizden Adalet P. seçilmiş olduğunu gösterir bu tutanağın iki örneği Kurulumuz tarafından Yüksek Seçim Kuruluna gönderilerek bir örneği de kendisine verildi.

7.1.1965

Başkan
Ahmet Zander meşref
598
Dye
Nilüfer Gürsoy
8266
Dye
Kadir Vese
8185
11.81